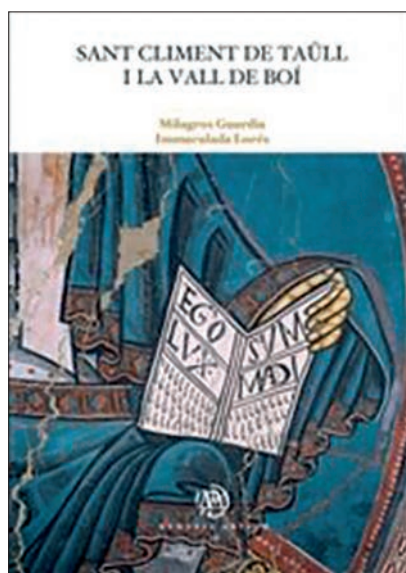

CRÍTICA LITERÀRIA

FRA VALENTÍ SERRA DE MANRESA
Caputxi

Una monografia excel·lent

**MILAGROS GUARDIA –
IMMACULADA LORÉS**

Sant Climent de Taüll i la Vall de Boí

Memoria Artium, 26
Edicions de la Universitat
de Barcelona, 2020, 374 pàg.
+ 41 làms.

Vet ací una excel·lent i innovadora monografia sobre l'església de Sant Climent de Taüll i les seves famoses pintures romàniques. L'estudi parteix del context històric i geogràfic de la Vall de Boí, una de les valls centrals del Pirineu formada per la Noguera de Tor que, a l'altura de Pont de Suert, aporta el seu cabal a la Noguera Ribagorçana, afluent del riu Segre; un context històric i geogràfic que ha ajudat les autores a reconstruir la genètica i l'evolució de l'edifici al llarg del temps.

Les fases constructives van des d'un primitiu edifici bastit a les darreries del segle XI, al qual s'hi afegí la torre-campanar a inicis del segle XII, i amb un segon edifici, construït a la segona dècada del segle XII quan, reutilitzant l'estructura bàsica de la capçalera i de les naus, es modificà substancialment l'alçària i la llargada de l'anterior edifici. Aquesta darrera església fou consagrada l'any 1123 pel bisbe Ramon de Roda d'Isàvena i és la que, substancialment, ha arribat fins avui.

El llibre que ressenyem ens ofereix una exposició, ordenada cronològicament, sobre la creació d'aquesta església parroquial i té ben presents les fases constructives i decoratives. S'ha de posar en relleu que les autores presten, també, una especial atenció a la renovació del mobiliari litúrgic en l'època post-tridentina, quan foren introduïts nous usos litúrgics.

Les autores suggereixen que la decoració de l'església de Sant Climent de Taüll es realitzà en tres etapes. La primera correspondria als vestigis de les pintures ornamentals de la primitiva església parroquial. Un segon moment és quan arribaren a la Vall de Boí els pintors muralistes que es trobaren amb una església ja construïda i amb ús litúrgic des de feia alguns anys. Però les autores encara identifiquen una tercera intervenció efectuada abans de l'any 1140 que coronà la decoració dels dos absis laterals i del primer tram de la nau contigu al presbiteri.

La monografia es completa amb un índex onomàstic i topogràfic (pp. 367-374), i compta amb unes belles làmines que reforcen visualment allò exposat en aquesta excel·lent monografia, que és una magnífica aportació a la història de l'art romànic europeu.

RAUXA

Mikis Theodorakis (1925 – 2021)

La inoperància de la Grècia contemporània, a l'hora de gestionar-se política i econòmicament, és inversament proporcional a la capacitat que té aquella terra de fer néixer músics i poetes extraordinaris. I sense cap mena de dubte, el compositor Mikis Theodorakis ha estat el més brillant i inspirat de tots ells.

Qui hagi sentit mai una peça seva difícilment la podrà oblidar. A part de la famosa banda sonora de *Zorba, el grec*, va ser l'autor de composicions que tot Grècia sent com a pròpies: *A la platja*, *Ciutat preciosa*, *Noies vora mar*, *La balada d'Auschwitz*, *El noi del somrís...* Theodorakis tenia el do de crear, a partir de la música popular grega, una música inusualment viva, alhora senzilla i profunda, capaç de transmetre la tristesa o l'alegria amb una serenitat que, paradoxalment, arriba a ser punyent. La seva música canta un amor a la vida sense caure en la ingenuïtat d'obviar la tragèdia; ens diu que malgrat la cridòria del mal, la discreció de la bellesa dona sentit al món. Amb Theodorakis es té la impressió que el seu art consistia a descobrir melodies que ja existien des del començament del temps, per treure'ls el vel i oferir-les a tothom. És, doncs, una música universal. Però no és cap lloc comú afirmar que el caràcter grec de la seva música fa que els mediterranis, quan la sentim, hi identifiquem alguna cosa de molt pròpia. Aquesta afinitat es percep en la deliciosa versió en català d'algunes de les seves obres feta per Maria del Mar Bonet. Escoltant les creacions de Theodorakis es comprèn per què els antics consideraven la música un art diví.

EDUARD BRUFAU